

TURCZI ISTVÁN

Ermitázs

Jelenetek Jedlik Ányos ifjúkorából

PANNONHALMA FELÉ

Jedlik, Czuczor,
 Karner, Sárkány, Hidegheti.
 Öt legényedő ifjú szekerezett
 némán Pannonhalma felé.
 Szeptember elseje volt,
 ezernyolcszáztizenhét.
 Bronzot utánzó késő délután.
 Ők mégis sápadtan tűnődtek,
 soknevű érzések közt hánykolódva.
 Észre sem vették a kaptatókat
 az elhagyott lejtők és repcetáblák után.
 Nem érezték az égő avar szagát.
 Nem hallották a remeterigó pentatonját.
 Magukba mélyedten ültek,
 csak verejtékük lüktetett,
 és latolgatták, milyen is lesz az,
 mit maguknak is féltek elképzelni.
 Jedlik István a nagyszombati sekrestye
 melegére gondolt, a tömjén és az áldozati
 bor illatára, az első ministrálások emlékére.
 Meg arra, hogy békanyúzós bicskájával
 befaragta nevét a padba, amiért
 hatalmas nyaklevest kapott Dozlern Ödön
 igazgatótól. Amikor felnevetett, a többiek
 rémülten néztek rá, nem zavarodott-e meg
 a nagy Ismeretlentől.
 Az égig érő fák kupolái közti derengésben
 már egyre közelebről látszott az apátság.
 Fent a nagy kapu előtt, a zúgó fák csöndjében
 még egyszer visszaneztek. Felsőhajtottak.
 Oldalt a Vértes vonulata kéklgett. Északnak
 a síkságnak jól megművelt szántók, erdők,
 gyümölcsösök szegélyén tisztán kivehető volt
 Győr a sokasodó tornyaival. A cókókókos,
 előregörnyedő fiúk alakja hamar eltűnt
 a kolostori kert fenyőinek sötétjében.
 Már tudták, hogy az idő nem ugyanoda
 néz vissza, ahonnan indultak.

REGULA

Az első nyolc nap szigorú szilencium.
 Minden új fiú mellé odarendeltek
 egy korábbi noviciust. Ő Szabó Dávid

perjelt kapta, együtt forgatták
 a breviárium lapjait. Huszonkét
 ifjú ember verődött ott össze azokban
 a nyirkos szeptemberi napokban.
 A monostor labirintja sokszor kifogott
 rajtuk. Megtalálni a lépcsőket, folyosókat,
 megtalálni saját helyüket a körforgásban.
 Nyolc nap, mielőtt felölthetik a szerzetesi
 ruhát. Nyolc nap lelkigyakorlat; elmélkedni
 és imádkozni, feloldódni a Regula szellemében.
 Magas hivatalt láttak el mindannyian.
 Jedlik feladata volt felébreszteni társait;
 Czuczor a padokat törölte tükörsimára;
 Hidegheti az imára vagy az ebédre hívó
 csengettyűt kezelte. A szolgál munkák célja
 az alázatra nevelés volt. A tisztálkodó-
 helységet purgatóriumnak nevezték,
 de ha Szentmártonból a víz nem érkezett
 időben, inkább volt maga a bűzös pokol.
 Szent Benedek törvénykönyve igazgatta
 napjaikat, reggeltől reggelig. A szavakhoz
 tartozó érzéseik megszakadtak. A világtól
 való elszakadást jelképezte az is, hogy
 az avatás napján új nevet kellett kapniuk.

Folytatódni

Csoóri Sándor-intarziák

Néha meggondolja magát az idő,
 és visszafelé indul, régi hegyek közé.
 Elrejtőzik, és számot vet magával,
 ha már nem lehet a megbocsátás övé.

Az égbolt árkaiban meghúzódva vár.
 Figyeli, ahogy *fehéredik a múlt*.
Zúzmara-koszorús, áttetsző képek,
 éles volt mind, mielőtt megfakult.

Zámolyi harang, budavári kövek:
 ért mindent, és semmit sem ért.
A tegnapi hamu maradvékát nézi.
 Vezekel mindennapi halálaiért.

Felvállalni. Meghasadni. Folytatódni.
Elmenni minden háborúba; fázni, ázni.
 Kezek barlangi ösztönével élve
egyetlen mosoly sátrában éjszakázni.

Néha meggondolja magát az ember,
 s bármilyen messze járt, hazatalál.
 Megtisztul, dalol, és felröppen újra,
 mint a *gyöngye hóban megmosdó madár*.